

КОЛИВАННЯ ЦІН НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ В УКРАЇНІ

**РОМАНАШЕНКО І.О., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Ціна – це категорія товарного виробництва, яка обслуговує обмінні процеси, і виступає важелем впливу на суспільне відтворення. Наприклад, ціна обслуговує усі стадії суспільного відтворення (виробництво, розподіл, обмін і споживання), бере участь у розв'язанні різнобічних соціально-економічних проблем суспільства, виступає важливим фактором впливу на розвиток економіки. Дослідження природи цін та її теоретичних основ є необхідною умовою вдосконалення господарського механізму в ринкових умовах.

Вивченням формування та коливання ціни займалися такі вітчизняні вчені, як М.М. Артус [2], Є.М. Кирилюк [3], Е.А. Фірсов [5], О.М. Шпичак [6], М.К. Пархоμεць [4] та інші.

Метою дослідження є з'ясування особливостей коливання цін на сільськогосподарську продукцію за період 2014–2016 років.

Колівання ціни товару навколо ціни рівноваги відбувається через бездіяльність в тенденціях зміни ринкового співвідношення попиту і пропозиції. Це є одною з необхідних передумов дії ринкового механізму підтримання економічних пропорцій, встановлення динамічної збалансованості виробництва і споживання [9].

В Україні ціни на сільськогосподарську продукцію, як і на всі інші товари вітчизняних виробників, характеризуються тенденцією до зростання. Це явище пов'язане з інфляційними процесами в економіці, що відображають підвищення ціни практично всіх ресурсів, задіяних у національному господарстві. Зростання цін на сільськогосподарську продукцію є одним з основних чинників, які зумовлюють здорожчання продовольчих товарів (табл.) [7].

Причини коливання цін на сільськогосподарську продукцію пов'язані з комплексним впливом двох чинників: залежності галузі від погодних умов та низької еластичності попиту на сільськогосподарську продукцію. Сучасні темпи зростання цін на сільськогосподарську продукцію загалом перевищують темпи інфляції та зростання цін у промислових галузях (рис. 1) [8].

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор

Індекси цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами (% до попереднього року)

	Продукція сільського господарства	У тому числі	
		продукція рослинництва	продукція тваринництва
2012	106,8	105,6	108,0
2013	97,1	91,8	102,4
2014	124,3	129,2	119,1
2015	154,5	167,2	141,3
2016	109,0	116,3	101,7
2017	108,6	120,7	105,9

Академік Б.Й. Пасхвер вважає, що зростання показників виробництва сільськогосподарської продукції та її висока рентабельність сформувалися завдяки зростанню продуктивності земель і живої праці, які й перекривають втрати від диспаритету цін [1, с. 103].

Помітні коливання в динаміці цін на сільськогосподарську продукцію дезорієнтує аграрні підприємства у виборі програми виробничої діяльності на близьку перспективу. Існують випадки, коли після збільшення закупівельних цін на певні види продукції рослинництва наступного року сільгоспвиробники значно збільшували посівні площі відповідних культур. Як наслідок, сталося перевиробництво продукції, яке створило чергові цінові коливання і негативно позначилося на прибутках підприємств.

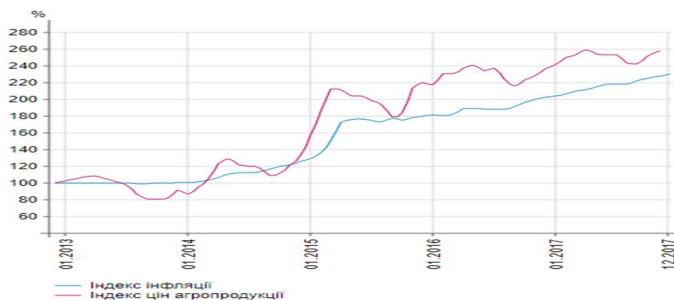

Рис. 1. Динаміка зміни індексів інфляції та цін агропродукції в країні за останні роки

Висока варіація цін на певний вид сільськогосподарської продукції свідчить про значні можливості впливати на процес ціноутворення не всіх виробників, а окремих їх груп, лідерів галузі.

Повністю уникнути помітних коливань в динаміці цін на сільськогосподарську продукцію через об'єктивні причини не вдасться. Проте, інструменти пом'якшення негативних наслідків цих коливань добре відомі. Так, наприклад:

1. Страхування ризиків, у тому числі під час біржових торгів;
2. Розвиток інтеграційних зв'язків між сільгоспвиробниками та переробними підприємствами;

Для згладжування цінових коливань існує Аграрний фонд України. Наприклад, збільшення експорту сільськогосподарської продукції допомагає зняти надлишок її пропозиції, який спричинює зниження цін на внутрішньому ринку.

Отже, коливання цін на сільськогосподарську продукцію є чинником який помітно впливає на поведінку її виробників, закладаючи тим самим тенденції розвитку аграрного сектору економіки. Пристосування до негативних наслідків впливу цього чинника відбувається переважно у формі перерозподілу ресурсів на користь окремих сільськогосподарських галузей, підвищення рівня концентрації виробництва за рахунок усунення з ринку дрібних суб'єктів господарювання, формування холдингових структур. Як наслідок, зростає роль сільгоспвиробників у процесі формування цін на їх продукцію. Індикатором цього процесу є підвищення варіації цін реалізації продукції в розмірі окремих виробників та їх груп.

Література.

1. Агропродовольчий розвиток України в контексті забезпечення продовольчої безпеки країни: колективна монографія / [О.В. Шубравська, Л.В. Молдаван, Б.Й. Пасхавер та ін.]; за ред. О.В. Шубравської. – К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування України», 2014. – 456 с.
2. Аргус М.М. Державна політика та фінансовий механізм ціноутворення на сільськогосподарську продукцію : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук / М.М. Аргус. – К., 2011. – 38 с.
3. Кирилюк Є.М. Аграрний ринок в умовах трансформації економічних систем: монографія / Є.М. Кирилюк. – К.: КНЕУ, 2013. – 571 с.
4. Пархомець М.К. Ціноутворення у підприємствах агропромислового виробництва: організація та методика : монографія / М.К. Пархомець, М.З. Матвійчук. – Тернопіль : Економічна думка, 2012. – 228 с.
5. Фирсов Е.А. Развитие теории стоимости и ценообразования / Е.А. Фирсов // Економіка АПК. – 2014. – № 3. – С. 42-49.

6. Шпичак О.М. Теоретико-методологічні аспекти ціноутворення на сільськогосподарську продукцію / О.М. Шпичак // Економіка АПК. – 2012. – № 8. – С. 3-10.

7. Індекси цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Індекс цін на сільськогосподарську продукцію [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua>

9. Коливання цін, ціна рівноваги [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

***САПЕЛКІНА Н.М., СТУДЕНТКА,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Наша країна славиться своїми сприятливими природно-кліматичними умовами, тому ми можемо вирощувати високоякісні культури і збирати великий урожай .

Зернове господарство є основою сільськогосподарського виробництва. Завдяки зерновим культурам ми годуємо населення не тільки в нашій країні, але і за її межами. Також забезпечуємо галузь тваринництва та створюємо нові робочі місця в агропромисловому виробництві. В Україні вирощують такі зернові культури: ячмінь, просо, пшениця, рапс, соя та ін.

Україна займає одне з найважливіших місць з експорту зернових культур. Адже зернові культури приносять прибуток нашій країні. На сьогодні попит на українське зерно наявний з боку багатьох країн світу, у тому числі країн ЄС. Освоєння світового ринку зерна, зміцнення позицій України на ньому є важливим фактором економічного зростання зерновиробництва.

Зерновий комплекс нашої країни включає в себе виробництво, переробку, зберігання, транспортування культур. Все це забезпечує країну грошовими надходженнями до бюджету. Дослідження зернового комплексу охоплює широке коло питань: техніко-технологічної оснащеності, відтворення родючості ґрунтів, різних аспектів виробництва, збереження, транспортування, переробки й реалізації зерна. В економічному плані головними питаннями є